

ADVIES Nr. 1.571

Zitting van woensdag 18 oktober 2006

Diefstalpreventie en controles bij het verlaten van de onderneming of de werkplaats

x   x   x

2.096-1

ADVIES Nr. 1.571

Onderwerp : Diefstalpreventie en controles bij het verlaten van de onderneming of de werkplaats

---

De heer P. DEWAEL, vice-eersteminister en minister van Binnenlandse Zaken, heeft bij brief van 4 oktober 2004 het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over een wijziging van artikel 8, § 6 van de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid.

Die bepaling handelt over de uitgangscontroles die worden uitgevoerd door personen die wettelijk bevoegd zijn om controles uit te voeren.

De Raad heeft het onderzoek van dat punt toevertrouwd aan de commissie Individuele Arbeidsverhoudingen.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 18 oktober 2006 het volgende eenparige advies uitgebracht.

x   x   x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. INLEIDING

De heer P. DEWAELE, vice-eersteminister en minister van Binnenlandse Zaken, heeft bij brief van 4 oktober 2004 het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over een wijziging van artikel 8, § 6 van de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid.

Die bepaling voorziet in de mogelijkheid om uitgangscntroles uit te voeren. Die mogelijkheid werd ingevoerd door een wet van 7 mei 2004. De wetgever wilde immers een aantal punten van de wet van 10 april 1990 aanpassen aan de noden van de bewakings- en veiligheidssector.

Die wetgeving bepaalt op absolute wijze onder welke voorwaarden personen bij het verlaten van een plaats gecontroleerd kunnen worden door personen die wettelijk bevoegd zijn om controles uit te voeren. Ze stelt ook de nadere regels vast die in ieder geval moeten worden nageleefd wanneer dergelijke controles worden uitgevoerd. Die wetgeving is van openbare orde en heeft tot doel de justitiabelen de noodzakelijke juridische bescherming en rechtszekerheid te bieden.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

A. Inleidende beschouwingen

De Raad heeft het voorstel tot wijziging van de voornoemde wet van 10 april 1990 onderzocht. Hij heeft daarbij kunnen rekenen op de medewerking van vertegenwoordigers van het kabinet en het bestuur van Binnenlandse Zaken alsook vertegenwoordigers van het bestuur van Werkgelegenheid, die verduidelijkingen hebben verstrekt en voorstellen hebben gedaan.

De Raad constateert dat het ontwerp van wetswijziging tot doel heeft het fenomeen van diefstal in de ondernemingen en op de werkplaatsen te bestrijden. Hij is van mening dat diefstal in het algemeen, maar ook in de onderneming en op de werkplaats onaanvaardbaar is en dat passende maatregelen moeten worden genomen.

De Raad vindt dat het voorgelegde wetsontwerp het niet mogelijk maakt tegemoet te komen aan de bezorgdheden van de sociale partners over die materie. Hij stelt bijgevolg voor dat de huidige wet wordt aangepast om de oplossing die hij in samenwerking met het kabinet van de minister van Binnenlandse Zaken heeft uitgewerkt, mogelijk te maken opdat de sociale partners een collectieve arbeidsovereenkomst kunnen sluiten (ontwerp als bijlage II). Die overeenkomst zal de volgende doelstellingen nastreven :

- enerzijds de bestaande rechtsnormen met betrekking tot de uitgangscontroles die gericht zijn op het voorkomen of vaststellen van de ontvreemding van goederen in de onderneming of op de werkplaats verduidelijken en concretiseren in hun toepassing op werknemers;
- anderzijds ervoor zorgen dat de uitgangscontroles van werknemers gebeuren op een wijze die verenigbaar is met de basisnormen die voor elk individu het recht op de eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer waarborgen.

De Raad wijst er ook op dat het wetsontwerp betrekking heeft op de uitgangscontrole en geen afbreuk doet aan de principes en regels van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de onderneming.

De Raad is bovendien van oordeel dat de diefstalpreventie en de eventuele controles in de ondernemingen moeten voldoen aan het legaliteits-, finaliteits-, transparantie- en proportionaliteitsbeginsel.

Het legaliteitsbeginsel vereist dat alle beperkingen op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer in een rechtsnorm worden vastgesteld. Die norm moet dus de mogelijkheden vaststellen om controles te verrichten met naleving van strikte normen.

Het finaliteitsbeginsel houdt uitsluitend in dat de goederen van de werkgever, de werknemers en derden in de onderneming of op de werkplaats worden beschermd door het voorkomen of vaststellen van de ontvreemding van goederen in de onderneming of op de werkplaats.

Het proportionaliteitsbeginsel betekent dat de controles in overeenstemming moeten zijn met het beoogde doel. Ze moeten uitgaande van de doelstelling toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn. De uitgangscontrole mag enkel betrekking hebben op goederen die relevant zijn in het licht van het wettelijke doel.

Het transparantiebeginsel impliceert duidelijkheid voor de werknemers en derden die kunnen worden gecontroleerd en bijgevolg een duidelijke, effectieve en regelmatige informatie; met name ten opzichte van de werknemers moet worden voorzien in een informatie- en raadplegingsmechanisme.

De Raad wijst erop dat de collectieve arbeidsovereenkomst die hij zal sluiten enerzijds die principes zal bevestigen en zal bepalen op welke manier ze op de uitgangscontroles moeten worden toegepast en anderzijds de nadere regels en procedures van die controles zal vaststellen, met name de informatie en raadpleging van de werknemers en de wijze waarop de toestemming van de werknemers voor een controle zal worden verkregen.

Dat mechanisme voor de constatering van de toestemming voor een controle doet uiteraard geen afbreuk aan de bevoegdheden van de politie.

De Raad meent bovendien dat de uitgangscontroles en de desbetreffende regels passen in het kader van het beleid ter voorkoming van diefstal in de onderneming.

Met betrekking tot de beoogde wetwijzigingen formuleert hij meer bepaald de volgende beschouwingen, rekening houdend met de alternatieve voorstellen die de vertegenwoordigers van de minister van Binnenlandse Zaken hebben gedaan en die als bijlage I bij dit advies zijn gevoegd.

B. Standpunt van de Raad

1. Het toepassingsgebied

De Raad constateert dat de huidige wetgeving tot doel heeft diefstallen te voorkomen of vast te stellen afhankelijk van de aard van de goederen in de onderneming of op de werkplaats en de activiteiten van de ondernemingen. Met het oog daarop heeft de wetgever controles mogelijk gemaakt bij het verlaten van de onderneming of de werkplaats ten overstaan van de personen die er werken. Dat betekent bijgevolg dat niet alleen de werknemers van de plaats in kwestie kunnen worden gecontroleerd, maar ook iedere persoon die er activiteiten verricht, zoals zelfstandigen, personeel van onderaannemers, dienstverrichters en leveranciers. De controles worden enkel uitgevoerd met het oog op het voorkomen of vaststellen van de ontvreemding van goederen in de onderneming of op de werkplaats.

De Raad wijst erop dat de huidige wetgeving de activiteiten beoogt die voorkomen op een lijst, die door de minister van Binnenlandse Zaken is vastgesteld, omdat de ontvreemding van de goederen die op die lijst voorkomen een bijzonder veiligheidsrisico voor de samenleving kan uitmaken.

De Raad constateert dat krachtens het voorlegde wetsontwerp die laatste bepaling zou worden opgeheven, wat tot gevolg heeft dat in de toekomst een uitgangscontrole in alle ondernemingen zou kunnen worden uitgevoerd met naleving van de hieronder in punt 2 vermelde voorwaarden.

2. De specifieke voorwaarden voor de uitoefening van de controle

a. Toestemming en notificatie

De Raad constateert dat de huidige wetgeving bepaalt dat de controles enkel kunnen worden uitgevoerd indien de betrokken personen zich vrijwillig onderwerpen aan de controle en de personen die bij de uitgang worden gecontroleerd, worden geacht ermee te hebben ingestemd doordat ze enerzijds een werkplaats hebben betreden die behoort tot een onderneming of sector die door zijn aard of de goederen die er zich bevinden aan een bijzonder veiligheidsrisico onderhevig is en daarom opgenomen is in een ministerieel besluit en doordat ze anderzijds hiervan uitdrukkelijk in kennis werden gesteld.

Hij is van mening dat er bij de wijze van constatering van de toestemming geen ongegrond verschil in behandeling mag zijn tussen de werknemers en derden die kunnen worden gecontroleerd. Hij is dan ook van mening dat de mogelijke vormen van toestemming moeten worden verduidelijkt.

Wat de werknemers betreft, herinnert hij eraan dat hij een collectieve arbeidsovereenkomst zal sluiten die met name voorziet in de nadere regels voor een collectieve toestemming voor steekproefsgewijze uitgangscontroles. Voor de controles in geval van verdenking van diefstal zou een individuele toestemming noodzakelijk blijven, zoals bepaald in de huidige wet.

Wat derden betreft wijst de Raad erop dat de individuele toestemming noodzakelijk is. Dienaangaande volstaat het volgens hem dat bij de ingang van de werkplek expliciet een bericht wordt aangeplakt waarin staat dat uitgangscontroles mogelijk zijn.

b. Gevallen waarin de controles kunnen plaatsvinden

De Raad wijst erop dat de huidige wet bepaalt dat de controles niet systematisch gebeuren, maar enkel plaatsvinden indien er op grond van de gedragingen van de betrokkene, van materiële aanwijzingen of van de omstandigheden, redelijke gronden zijn om te denken dat die persoon goederen ontvreemd heeft.

De Raad is van mening dat de huidige wet een aantal soorten van controle die kunnen bijdragen tot diefstalpreventie in de ondernemingen en de werkplaatsen, niet mogelijk maakt. Hij is bijgevolg van oordeel dat controles moeten kunnen worden uitgevoerd :

- door middel van steekproeven ;

- indien er op basis van de gedragingen van de betrokkene, materiële aanwijzingen of omstandigheden, redelijke gronden zijn om te denken dat hij goederen in zijn bezit heeft die in de onderneming werden ontvreemd.

c. Toegestane controles

De Raad wijst erop dat de huidige wet bepaalt dat de controles uitsluitend bestaan in een oppervlakkige betasting van de kleding van de betrokkene en de controle van de door hem voorgelegde goederen die hij op zich of in zijn handbagage draagt of van de goederen die zich in zijn voertuig bevinden.

De Raad vindt dat de betasting van de kleding van de betrokkene een sterke inmenging is in de persoonlijke levenssfeer en niet het geschiktste controlemiddel is in een contractuele verhouding of een arbeidsverhouding. Hij is dus van oordeel dat de controles enkel zouden mogen bestaan in de controle van de door de betrokkene voorgelegde goederen, die hij op zich of in zijn handbagage draagt of van de goederen die zich in zijn voertuig bevinden.

d. Personen die wettelijk bevoegd zijn om controles uit te voeren

De Raad constateert dat de huidige wet bepaalt dat de personen die wettelijk bevoegd zijn om controles uit te voeren van hetzelfde geslacht als de gecontroleerde persoon moeten zijn.

Aangezien de Raad vindt dat de betasting van de kleding van de betrokkene niet meer zou mogen worden toegestaan, is het volgens hem niet meer relevant te bepalen dat de persoon die wettelijk bevoegd is om controles uit te voeren van hetzelfde geslacht als de gecontroleerde persoon moet zijn.

e. Goederen die mogen worden gecontroleerd

De Raad merkt op dat de huidige wet bepaalt dat de controle uitsluitend betrekking mag hebben op goederen die relevant zijn in het licht van het wettelijke doel. Die bepaling wil het proportionaliteitsbeginsel waarborgen.

f. Afwijkingen

De Raad constateert dat de gevallen waarin de controles kunnen plaatsvinden en de toegestane controles (punten b. en c. hierboven) in een aantal specifieke situaties geen effectieve uitgangscontroles mogelijk maken.

De Raad stelt daarom voor dat de minister van Binnenlandse Zaken een tijdelijke afwijking kan toestaan wanneer de werkgever aantoont dat hij de aan de invoering van de uitgangscontrole voorafgaande procedures heeft gevolgd, dat de toegestane controlemiddelen geen effectieve controle mogelijk maken en dat een akkoord is tot stand gekomen in de onderneming. Deze afwijking moet worden verlengd door het indienen van een nieuw gemotiveerd verzoek. Het voornoemde akkoord wordt gesloten in de ondernemingsraad of tussen de werkgever en de vakbondsafvaardiging wanneer er geen ondernemingsraad is.

g. Wetsaanpassingen om het sluiten van een collectieve arbeidsovereenkomst mogelijk te maken

- 1) De Raad herinnert aan zijn verbintenis om zo snel mogelijk een collectieve arbeidsovereenkomst te sluiten die voorziet in voorwaarden ter aanvulling van de wet van 10 april 1990. Hij benadrukt dat die wet ook de autonome overheidsbedrijven die niet onderworpen zijn aan de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, zou moeten toestaan te onderhandelen over een collectief akkoord inzake deze materie.

- 2) Ook verzoekt de Raad de regering om te verduidelijken dat de personen waarop de collectieve arbeidsovereenkomst die hij zal sluiten niet van toepassing is, hun individuele toestemming kunnen geven.
- 3) De Raad stelt verder een wijziging voor van artikel 14, 2° van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen, waarin de lijst is opgenomen van de wijzigingen in de reglementsbepalingen waarvoor de in de artikelen 11 tot 13 voorgeschreven bijzondere procedure voor het opstellen en het wijzigen van het arbeidsreglement, niet moet worden gevolgd.

Concreet zou aan die bepaling een alinea worden toegevoegd over de informatie betreffende het bestaan van een uitgangscntrole en de aanwijzing van de bewakingsonderneming(en) of de interne bewakingsdienst(en) die met die controle belast zijn.

- 4) Ten slotte drukt de Raad de wens uit te worden geraadpleegd over een nieuwe versie van het wetsontwerp om zich te vergewissen van de overeenstemming met de collectieve arbeidsovereenkomst die hij zal sluiten zodra de wet is gewijzigd.

3. Andere beschouwingen

De Raad verzoekt de regering dezelfde regels vast te stellen als die welke zijn bepaald in de collectieve arbeidsovereenkomst die hij zal sluiten en in dit advies zijn voorgesteld, voor de werknemers waarop de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités niet van toepassing is.

BIJLAGE I

VOORSTELLEN DIE DE VERTEGENWOORDIGERS VAN HET MINISTERIE VAN BIN- NENLANDSE ZAKEN IN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD HEBBEN GEDAAN MET HET OOG OP DE AANPASSING VAN DE WETGEVING -----

Specifieke uitoefeningsvoorwaarden

1. Toestemming en kennisgeving

- In geval van steekproefsgewijze controles is de toestemming van de betrokken werknemers of hun vertegenwoordigers vereist (toestemming is collectief).

In geval van controle op basis van verdenking is de individuele toestemming vereist (toestemming is individueel).
- De betrokkene is uiterlijk bij het betreden van de werkplaats of de onderneming ervan in kennis gesteld dat uitgangscontroles kunnen worden uitgevoerd.

2. Welke bewakingsagenten?

De bewakingsagenten dienen niet van hetzelfde geslacht te zijn als de gecontroleerde persoon.

3. Welke goederen?

De controle mag enkel worden uitgevoerd op goederen die relevant zijn in het licht van het wettelijke doel.

4. In welke gevallen?

Controles mogen enkel worden uitgevoerd :

- a. bij wijze van steekproef ter voorkoming van diefstal;
- b. indien er redelijke gronden zijn om te denken dat betrokkene goederen heeft ontvreemd op basis van ofwel :
  - de gedragingen van de betrokkene;
  - materiële aanwijzingen;
  - omstandigheden.

5. Welke handelingen?

De controle bestaat uitsluitend uit het nazicht van de door de betrokkene aan de bewakingsagent voorgelegde goederen die hij :

- op zich draagt;
- in zijn handbagage draagt;
- in zijn voertuig heeft.

6. Afwijkingen

Wanneer de werkgever aantoont dat hij de aan de invoering van de uitgangscontrole voorafgaande procedures heeft gevolgd, dat de toegestane controlemiddelen geen effectieve controle mogelijk maken en dat een akkoord is tot stand gekomen in de onderneming, kan de minister van Binnenlandse Zaken een tijdelijke afwijking toestaan. Die afwijking moet worden verlengd door het indienen van een nieuw gemotiveerd verzoek.

BIJLAGE II

**ONTWERP VAN
COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST NR. ... VAN ... BETREFFENDE DE
DIEFSTALPREVENTIE EN DE UITGANGSCONTROLES VAN WERKNEMERS
BIJ HET VERLATEN VAN DE ONDERNEMING OF
DE WERKPLAATS**

VERSLAG

- Het is een wijdverspreide praktijk in de ondernemingen dat uitgangscntroles georganiseerd worden met het oog op de preventie en de vaststelling van diefstal. De procedures hieromtrent komen meestal tot stand in overleg tussen de sociale partners.
- De in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigde werknemers- en werkgeversorganisaties hebben het nuttig geacht een collectieve arbeidsovereenkomst te sluiten om, enerzijds, de bestaande rechtsnormen met betrekking tot uitgangscntroles die gericht zijn op het voorkomen of vaststellen van de ontvreemding van goederen in de onderneming of op de werkplaats te verduidelijken en te concretiseren in hun toepasselijkheid op werknemers, en, anderzijds, deze uitgangscntroles en de regels die erop van toepassing zijn te kaderen binnen het diefstalpreventiebeleid van een onderneming.

- Wat dit laatste betreft, zijn de in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigde werknemers- en werkgeversorganisaties van mening dat het in het belang van werkgevers, werknemers en derden is dat elke onderneming een efficiënt diefstalpreventiebeleid uitwerkt.

Om een diefstalpreventiebeleid te voeren, is het nodig dat de werkgever de diefstalrisico's opspoorst, deze evalueert en de passende maatregelen neemt om deze te voorkomen of te verhelpen.

De in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigde werknemers- en werkgeversorganisaties zijn van oordeel dat de regel moet in acht genomen worden dat in het kader van uitgangscntroles eerst die controlemaatregelen worden genomen die het minst het recht van elk individu op de eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer schaden, vooraleer wordt overgegaan tot andere controlemaatregelen.

Zij menen dat het van groot belang is om bij de uitwerking van het diefstalpreventiebeleid een sfeer van onderling vertrouwen in de onderneming te behouden. Daarom achten zij het aan te raden bij de hele aanpak de spelregels van het sociaal overleg te respecteren.

- Wat meer in het bijzonder de regels inzake uitgangscntroles betreft, bevestigen de in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigde werknemers- en werkgeversorganisaties in hun collectieve arbeidsovereenkomst de beginselen van de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid.

De wet stelt de algemene voorwaarden vast waaronder uitgangscntroles kunnen gebeuren.

Het doel van de collectieve arbeidsovereenkomst is ervoor te zorgen dat de uitgangscntroles van werknemers gebeuren op een wijze verenigbaar met de basisnormen die het recht voor elk individu op de eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer waarborgen.

Daarom vereist de collectieve arbeidsovereenkomst het respect van een finaliteits-, een proportionaliteits- en een transparantiebeginsel. De beginselen van de wet van 10 april 1990 worden op deze wijze verder geconcretiseerd.

De collectieve arbeidsovereenkomst heeft echter enkel betrekking op de uitgangscntroles zoals gedefinieerd door haar artikel 2.

- Wat het transparantiebeginsel betreft, voorziet de overeenkomst in de procedures die de werkgever moet in acht nemen met betrekking tot de voorlichting van de werknemers.

Zo moet de werkgever voorafgaandelijk en bij het opstarten van de controles de werknemers op collectieve wijze informatie verschaffen over alle aspecten ervan. Op dit vlak wordt de nadruk gelegd op de CAO-bepalingen die op het gebied van de voorlichting van werknemers van kracht zijn, met een expliciete verwijzing naar de procedures vastgesteld in de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 9 van 9 maart 1972 houdende ordening van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten nationale akkoorden en collectieve arbeidsovereenkomsten betreffende de ondernemingsraden.

- In deze context werd ervoor geopteerd om, waar dit voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer noodzakelijk geacht werd, in een aantal bijkomende waarborgen inzake de toestemming met de uitgangscontroles te voorzien, die volledig kaderen in de door de sociale verhoudingen gekenmerkte en algemeen aanvaarde procedures.

Op deze wijze worden alle aspecten van de uitgangscontroles van werknemers die plaatsvinden wanneer zij de onderneming of werkplaats verlaten en die uitsluitend gericht zijn op het voorkomen of vaststellen van de ontvreemding van goederen in de onderneming of op de werkplaats, in een coherent geheel van specifieke regels gevat dat beantwoordt aan de eigen kenmerken van de sociale verhoudingen.

x   x   x

**COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST NR. ... VAN ... BETREFFENDE DE
DIEFSTALPREVENTIE EN DE UITGANGSCONTROLES VAN
WERKNEMERS BIJ HET VERLATEN VAN DE
ONDERNEMING OF DE WERKPLAATS**

Gelet op de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités;

Gelet op de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid;

Gelet op artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, dat voorziet in het beginsel dat eenieder recht heeft op eerbiediging van zijn privéleven, zijn gezinsleven, zijn huis en zijn briefwisseling;

Gelet op artikel 22 van de Grondwet dat bepaalt dat "ieder recht heeft op eerbiediging van zijn privéleven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald";

Overwegende dat de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen voorziet in een aantal specifieke informatie-en consultatieprocedures inzake de wijziging van het arbeidsreglement;

Overwegende dat de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 5 van 24 mei 1971 betreffende het statuut van de syndicale afvaardigingen van het personeel der ondernemingen de essentiële beginselen vaststelt inzake bevoegdheid en werking van de vakbondsafvaardigingen en meer in het bijzonder het recht een werknemer bij te staan bij de indiening van een individuele klacht bij de hiërarchisch oversten (artikel 13 van de collectieve arbeidsovereenkomst) ;

Overwegende dat de CAO nr. 9 van 9 maart 1972 houdende ordening van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten nationale akkoorden en collectieve arbeidsovereenkomsten betreffende de ondernemingsraden op algemene wijze de rol van de ondernemingsraad regelt;

Overwegende dat de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid de vergunning en erkenning van bewakingsondernemingen en interne bewakingsdiensten regelt en de uitoefeningsvoorwaarden voor hun activiteiten bepaalt;

Overwegende dat, onverminderd de toepassing van deze bepalingen, een aantal specifieke garanties moeten worden ingebouwd wat betreft de uitgangscontroles van werknemers die plaatsvinden wanneer zij de onderneming of werkplaats verlaten en die gericht zijn op het voorkomen of vaststellen van de ontvreemding van goederen in de onderneming of op de werkplaats met het oog op de bescherming van hun persoonlijke levenssfeer;

Overwegende dat de ondertekenende partijen van oordeel zijn dat de materie van de uitgangscontroles van werknemers bij het verlaten van een onderneming of werkplaats tot de autonomie van de sociale gesprekpartners behoort;

Overwegende dat die materie dan ook bij collectieve arbeidsovereenkomst moet worden geregeld;

Hebben de navolgende interprofessionele organisaties van werkgevers en werknemers:

- het Verbond van Belgische Ondernemingen

- de nationale middenstandsorganisaties erkend overeenkomstig de wetten betreffende de organisatie van de Middenstand, gecoördineerd op 28 mei 1979
- de Boerenbond
- la Fédération wallonne de l'Agriculture
- het Algemeen Christelijk Vakverbond van België
- het Algemeen Belgisch Vakverbond
- de Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België

op ... in de Nationale Arbeidsraad de volgende collectieve arbeidsovereenkomst gesloten.

HOOFDSTUK I : DRAAGWIJDTE

Artikel 1

Deze collectieve arbeidsovereenkomst heeft tot doel de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de werknemers in de onderneming en de bescherming van hun waardigheid en de vrijwaring van het fundamenteel recht hierop, door, rekening houdend met de behoeften van een goede werking van de onderneming en de nood aan bescherming tegen diefstal, de voorwaarden te bepalen waaronder uitgangscntroles kunnen plaatsvinden.

Commentaar

De onderhavige collectieve arbeidsovereenkomst schrijft zich in in de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid voor wat de uitgangscntroles betreft die onder het toepassingsgebied van de wet ressorteren en waarborgt de toepassing ervan.

Het doel van de collectieve arbeidsovereenkomst is ervoor te zorgen dat deze uitgangscntroles gebeuren op een wijze verenigbaar met de basisnormen die het recht voor elk individu op de eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer waarborgen.

Daarom vereist de collectieve arbeidsovereenkomst het respect van het finaliteits-, het proportionaliteits- en het transparantiebeginsel. Deze principes bevatten waarborgen die essentieel kunnen geacht worden voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De beginselen van de wet van 10 april 1990 worden op deze wijze verder geconcretiseerd naar de arbeidsplaats toe.

Wat het transparantiebeginsel betreft, wil deze collectieve arbeidsovereenkomst rekening houden met de wettelijke en conventionele bepalingen inzake de informatie en consultatie van de werknemersvertegenwoordigers.

In deze context werd ervoor geopteerd om, waar dit voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer noodzakelijk geacht werd, in een aantal bijkomende waarborgen inzake de toestemming met de uitgangscntroles te voorzien, die volledig kaderen in de door de sociale verhoudingen gekenmerkte en algemeen aanvaarde procedures.

Zo bepaalt de collectieve arbeidsovereenkomst dat een uitgangscntrole door een bewakingagent op basis van het feit dat er redelijke gronden zijn om te denken dat de werknemer goederen heeft onvreemd enkel kan worden uitgevoerd indien de betrokken werknemer hiervoor zijn toestemming geeft.

De toestemming van de werknemers betrokken bij steekproefsgewijze uitgangscntroles ter voorkoming van diefstal moet blijken uit het opnemen in het verslag van de ondernemingsraad of het verslag van het comité voor preventie en bescherming op het werk dat de informatieverplichting beschreven in artikel 7 te goeder trouw werd nageleefd en dat daarover een gedachtewisseling heeft plaats gehad.

In ondernemingen waar er geen ondernemingsraad of comité voor preventie en bescherming op het werk aanwezig is, blijkt de toestemming van de werknemers uit de opname in het arbeidsreglement van het recht voor de werkgever om zo'n cntroles te laten uitvoeren, in overeenstemming met artikel 12 van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen.

Het recht van de werkgever om steekproefsgewijze controles te laten uitvoeren kan bij ontstentenis van ondernemingsraad of comité voor preventie en bescherming op het werk ook blijken uit een op ondernemingsniveau afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst.

HOOFDSTUK II : DEFINITIE

Artikel 2

Voor de toepassing van deze collectieve arbeidsovereenkomst dient onder uitgangscntroles te worden verstaan controles van werknemers, die plaatsvinden wanneer zij de onderneming of werkplaats verlaten en die uitsluitend gericht zijn op het voorkomen of vaststellen van de ontvreemding van goederen in de onderneming of op de werkplaats.

HOOFDSTUK III : TOEPASSINGSMODALITEITEN

Artikel 3

Uitgangscntroles zijn enkel toegelaten voor zover voldaan is aan de voorwaarden zoals bepaald in de artikelen 4 tot 9.

Afdeling I - Finaliteits- en proportionaliteitsprincipe

1. Finaliteit

Artikel 4

Uitgangscntroles zijn enkel toegelaten indien zij gericht zijn op het voorkomen of vaststellen van de ontvreemding van goederen in de onderneming of op de werkplaats.

Zij hebben niet tot doel de arbeidsprestaties van de werknemers te meten of de aanwezigheden van de werknemers te controleren.

Commentaar

Het is de bedoeling van de collectieve arbeidsovereenkomst om de toepassingsmodaliteiten van uitgangscntroles van werknemers duidelijk te omschrijven zodat zowel de werkgever, de werknemer als derden door de toepassing ervan kunnen beschermd worden tegen diefstal van goederen die zich in de onderneming of op de werkplaats bevinden.

2. Proportionaliteit

Artikel 5

De werkgever mag de uitgangscntroles niet aanwenden op een wijze die onverenigbaar is met het uitdrukkelijk omschreven doeleinde.

De uitgangscntroles dienen, uitgaande van dit doeleinde, toereikend, ter zake dienend en niet overmatig te zijn.

In het bijzonder moet eerst de controlemaatregel worden genomen die het minst het recht van elk individu op de eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer schaadt.

Commentaar

Op die manier wordt de werkgever ertoe aangespoord voorrang te geven aan maatregelen ter voorkoming van diefstal in de onderneming door de maatregelen in te voeren die het minst inwerken op de persoonlijke levenssfeer van de werknemers.

Afdeling II - De omstandigheden waarin en de wijze waarop uitgangscntroles kunnen gebeuren

Artikel 6

- § 1. Systematische uitgangscntroles zijn alleen mogelijk indien zij gebeuren door middel van elektronische en/of technische detectiesystemen.
- § 2. Uitgangscntroles uitgevoerd door personen mogen uitsluitend uitgevoerd worden door personen die bewakingsactiviteiten uitoefenen in de zin van de Wet van 10 april 1990, hierna bewakingsagenten genoemd.
- § 3. Uitgangscntroles uitgevoerd door bewakingsagenten, al dan niet met behulp van elektronische middelen, mogen enkel worden uitgevoerd :
- bij wijze van steekproef ter voorkoming van diefstal en in dat geval moet de controlemogelijkheid bestaan voor alle betrokken werknemers zonder onderscheid; of
  - indien er redelijke gronden zijn om te denken dat de werknemer goederen heeft ontvreemd, op basis van de gedragingen van de betrokkene, van materiële aanwijzingen of van de omstandigheden.
- § 4. De uitgangscntrole kan uitsluitend bestaan uit het nazicht van de door de gecontroleerde werknemer aan de bewakingsagent voorgelegde goederen, die hij op zich draagt of in zijn handbagage draagt en/of die zich in zijn of een door hem gebruikt voertuig bevinden.
- § 5. De uitgangscntrole mag enkel worden uitgevoerd door de bewakingsagent op goederen die relevant zijn in het licht van het wettelijk doel zoals omschreven in artikel 4.

Commentaar

Artikel 6, § 1 laat systematische uitgangscntroles enkel toe indien zij uitsluitend gebeuren door middel van elektronische en/of technische detectiesystemen. De controle uitgevoerd door een bewakingsagent die achter een elektronische poort heeft plaatsgenomen moet voldoen aan een van de voorwaarden van artikel 6, § 3.

Artikel 6, § 3 beoogt de discriminatie tussen werknemers te voorkomen door te stellen dat bij een steekproefsgewijze uitgangscntrole ter voorkoming van diefstal de controlemogelijkheid moet bestaan voor alle betrokken werknemers zonder onderscheid. Deze bepaling laat de mogelijkheid onverlet om, mits inachtneming hiervan, de werknemers van een bepaalde afdeling van de onderneming of op grond van de aard van het diefstalrisico in de onderneming, steekproefsgewijs te controleren op diefstal.

Afdeling III – Procedurevoorwaarden

1. Informatie

Artikel 7

§ 1. Voorafgaandelijk en bij het opstarten van een systeem van uitgangscntroles moet de werkgever de ondernemingsraad over het systeem informatie verschaffen, overeenkomstig de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 9 van 9 maart 1972 houdende ordening van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten nationale akkoorden en collectieve arbeidsovereenkomsten betreffende de ondernemingsraden.

Bij ontstentenis van een ondernemingsraad wordt deze informatie verschaft aan het comité voor preventie en bescherming op het werk, of, bij ontstentenis daarvan, aan de vakbondsafvaardiging, of, bij ontstentenis daarvan, aan de werknemers.

§ 2. De informatie die krachtens dit artikel moet verschaft worden, heeft in ieder geval betrekking op :

- de perimeter van de onderneming of van de werkplaats;
- de diefstalrisico's in de onderneming of op de werkplaats;
- de maatregelen om die risico's te voorkomen of te verhelpen; en
- de controlemethodes.

Commentaar

De bij dit artikel bedoelde informatieverplichting heeft tot doel om de transparantie met betrekking tot uitgangscntroles van werknemers te vergroten en een dialoog mogelijk te maken en zodoende de invoering ervan in een klimaat van vertrouwen te laten plaatsvinden.

Dit impliceert dat de informatie die door de werkgever verschaft wordt, moet beantwoorden aan de kwaliteitsvereisten die gesteld worden aan de in het kader van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 9 van 9 maart 1972 voorziene inlichtingen en raadplegingsmethodes, meer bepaald in artikel 3 van die collectieve arbeidsovereenkomst. Dit mag er evenwel niet toe leiden dat de werkgever genoodzaakt is om alle gevoelige gegevens en technische details mee te delen.

De gegeven informatie kan bijvoorbeeld ook betrekking hebben op het nagestreefde doeleinde van de uitgangscntroles en de gevolgen voor de werknemer van een vaststelling van de bewakingsagenten.

2. Toestemming

Artikel 8

- § 1. Een uitgangscntrole door een bewakingagent op basis van het feit dat er redelijke gronden zijn om te denken dat de werknemer goederen heeft ontvreemd kan enkel worden uitgevoerd indien de betrokken werknemer hiervoor zijn toestemming geeft.

- § 2. De toestemming van de werknemers betrokken bij steekproefsgewijze uitgangscntroles ter voorkoming van diefstal moet blijken uit het opnemen in het verslag van de ondernemingsraad of het verslag van het comité voor preventie en bescherming op het werk dat de informatieverplichting beschreven in artikel 7 te goeder trouw werd nageleefd en dat daarover een gedachtewisseling heeft plaats gehad.

In ondernemingen waar er geen ondernemingsraad of comité voor preventie en bescherming op het werk aanwezig is, blijkt de toestemming van de werknemers uit de opname in het arbeidsreglement van het recht voor de werkgever om zo'n cntroles te laten uitvoeren, in overeenstemming met artikel 12 van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen.

Het recht van de werkgever om steekproefsgewijze controles te laten uitvoeren kan bij ontstentenis van ondernemingsraad of comité voor preventie en bescherming op het werk ook blijken uit een op ondernemingsniveau afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst.

Commentaar

De informatie die te goeder trouw verschaft wordt, moet een reële inhoud hebben en het mag niet enkel gaan om het louter formeel naleven van de procedure.

De opmerkingen en standpunten die de werknemersvertegenwoordigers hebben geformuleerd in het kader van de gedachtewisseling als bepaald in artikel 8 § 2, zullen op hun verzoek worden opgenomen in het verslag dat de discussie weergeeft.

Dit verslag wordt opgemaakt in overeenstemming met het artikel 84 van het koninklijk besluit van 15 mei 2003 betreffende de ondernemingsraden en de comités voor preventie en bescherming op het werk en met respect voor de vertrouwelijkheid van de gegevens zoals bepaald in de commentaar bij artikel 7.

3. Evaluatie

Artikel 9

De ondernemingsraad of, bij ontstentenis daarvan, het comité voor preventie en bescherming op het werk moet bovendien regelmatig de gehanteerde controlemethodes evalueren en voorstellen doen met het oog op herziening in functie van de technologische ontwikkelingen.

HOOFDSTUK IV : GEVOLGEN VAN DE NIET-NALEVING

Artikel 10

De werknemer mag alleen worden gecontroleerd krachtens de preventie- en controleprocedures inzake diefstal ingesteld overeenkomstig de beginselen die zijn opgenomen in deze overeenkomst of in de eruit voortvloeiende akkoorden die in de ondernemingen zijn gesloten.

Advies nr. 1.571-Bijlage

Werkgevers die uitgangscontroles organiseren zonder naleving van de artikelen 7 en 8 van de onderhavige overeenkomst worden geacht geen toestemming hiervoor in de zin van artikel ... van de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid bekomen te hebben¹.

Vaststellingen die tegen de werknemer gebruikt kunnen worden moeten schriftelijk meegedeeld worden aan de werkgever en de werknemer moet hiervan een kopie kunnen ontvangen.

Commentaar

Voor de constatering die de bewakingsagent overeenkomstig deze collectieve arbeidsovereenkomst doet en de eventuele gevolgen ervan voor de werknemer moet de noodzakelijke discretie in acht worden genomen.

HOOFDSTUK V : SLOTBEPALINGEN

Artikel 11

Deze overeenkomst is gesloten voor onbepaalde duur.

Zij kan op verzoek van de meest gereede ondertekenende partij worden herzien of opgezegd, met inachtneming van een opzeggingstermijn van 6 maanden.

De organisatie die het initiatief tot herziening of opzegging neemt, moet de redenen ervan aangeven en amendementsvoorstellen indienen; de andere organisaties verbinden er zich toe deze binnen een maand na ontvangst ervan in de Nationale Arbeidsraad te bespreken.

Gedaan te Brussel, op ...

---

¹ Na wijziging van de wet van 10 april 1990 zoals gevraagd in het advies van de Nationale Arbeidsraad over de private veiligheid.

Voor het Verbond van Belgische Ondernemingen

Voor de Middenstandsorganisaties

Voor de Boerenbond, "la Fédération wallonne de l'Agriculture"

Voor het Algemeen Christelijk Vakverbond van België

Voor het Algemeen Belgisch Vakverbond

Voor de Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België

x   x   x

Gelet op artikel 28 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, vragen de in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigde werkgevers- en werknemersorganisaties dat deze overeenkomst bij koninklijk besluit algemeen verbindend wordt verklaard.
